

# Különleges lúdtenyésztés Pusztaszeren

Hallgatnak az emberi szóra a pusztaszeri kislábak. Akár azt mondják nekik, gyertek haza libuskáim, akár az itteni paj-paj-papayti hívogatót hallják, nyaktörő gyorsasággal indul meg mind a három ezer. Sárgapelyhesek, alig tíznaposak, de a hátukon sötétebb foltok jelzik, tarka lúd lesz belőlük, ha megnőnek.

Különleges kislábak. Cifra nevük jelzi, hogy létüket tudományos kombinációknak köszönhetik. Katalógusokban, szerződéseken így szerepelnek: Preip 70. A szám azt jelenti a név után, hogy tavaly ismerték el önálló fajtanak. Közönségesen, tenyésztői dialektusban a húsértés analógiájára csak májlibának mondják őket.

Változatlanul nagy a külföld érdeklődése híztott lúd-jaink mája iránt, kifizetődő tehát a hagyományos lúdtenyésztés is. Akkor is megéri, ha tavasszal kel ki a kislába, végig eszi a nyarat, és valamikor kukoricatörés idején tömőbe fogják. Ez a mostani jobban megéri. A főagronómus azt bizonygatja, hogy számítások szerint 33 százalékkal nagyobb a haszon ebből, mint a magyar fajtaból. A most tíznapos csipogó jószágot május végén már tömők, és nem kell egy hónap után, már pénz van belőle.

Egyik előnye kétségtelenül az, hogy rövidebb a tenyésztési idő. Másik ennél is lényegesebb, nagyobb a mája. 32–34 forintért veszik kilóját a kövér lúdnak, de felbontás után így számolnak még: harmincképes libamájért 200 forint ráadást fizetnek kilónként, negyvenképesekért már 300-at, és liciálnak fölfelé. Az irás szerint erre a hibridre liciálhatnak, mert sokkal nagyobbra nő a mája, mint társai.

Mezőtúr, Öcsöd és Pusztaszer szervezett közös társulást erre a különleges libára. Idén Pusztaszeren 20 ezret nevelnek belőle.

Csorba Erzsébet tavaly végzett állattenyésztő szakmunkás az egyik gondviselőjük, Harkai Sándorné a másik. Első héten még éjjel-nappal kellett bajlódniuk velük, mert hihetetlen étvágyal eszik a tápot. Nappal, ha jó idő van, az Alsó-major gyöpét legelik. Ezt nevezik előnevelőnek. Néhány hetes korukban a pusztára kerülnek. Fő táplálékuk itt is táptakarmány, de rendszeresen legeltetik is őket, hogy a szervezetüknek szükséges nyomelemekhez is hozzájuthassanak. A tömes már külön csoportokban történik, családok együtt válalkoznak rá leginkább.

A húsz ezer hibrid mellett

másik húsz ezer „közönséges” lúd is nevelkedik az idén a pusztaszeri szövetkezetben, de a pecsenyekacsa se megy ki a divatból. Igaz, hogy kacsából kevesebbet adnak el, mint a korábbi években, összesen csak 700 ezret. Ha az idei próbálkozás sikerrel zárul, jövőre már 100 ezer lúd májájért várják a nagy jövedelemmel kecsegtető prémiumot.

H. D.

## Egy lakás — 60 perc

Nagypaneleles építkezéssel

Szverdlóvszkban két és fél nap alatt (60 óra) elkészült egy 60 lakásos ház. Egy-egy lakás építése egy órát vett igénybe. Az építkezésen 45 ember dolgozott három műszakban, a paneleket három toronydaru emelte a helyükre. A házban a szverdlóvszki kohászati üzem munkásai fognak lakni.

## Fiaker nélkül is lehet

Közelegnek a diákok „végnapjai”. Zajlanak a diák-megbeszélések: ballagjunk, vagy ne ballagjunk? Ballagjunk fiakerrel, keménykalappal, sétatobbal, vagy ezek nélkül? Mint gyakorló szülő, elhatároztam, hogy hozzászólok én is ehhez a témához.

Pár éve ballagott egy közeli kis rokonom. Díszes meghívó, fiaker Hódmezővásárhelyről, Makoról satöbbi, satöbbi... A szülők ideutaztak az ország másik végéről, és a rövid ünnepély után elkezdődött a „ballagás”. Azaz, rohanás tovább a kar épületébe. Ott

15–20 másodpercre láttuk kis rokonunkat, aki esdeklő pillantással és félreérthetetlen mozdulattal jelezte, hogy vegyük át kazalnyi virágcsokrárt, amely „virágköltemények” között az én 45 forintos csokrártám ócska kóró volt csupán. Itt derült ki, hogy két olyan évfolyamtársától is kapott csokrot, akiknek viszont ő nem adott. Rohanás tehát a Dugonics téri virágboltba: két újabb csokor virág együttesen 100 forint.

Mondom még tovább: a szegény hozzátartozók „elálltak” visszeres lábaikat — 45 perc a karon, 30 perc a rektori hivatalban, meg a tanulmányi osztályon, egy óra a körbenctan épülete előtt — közben a nap istentelenül sütött, az izzadság szakadt az emberekről. Itt 20 másodpercig, amott 30 másodpercig láttuk ünnepeltünk egyre fáradtabb arcát, s így el is telt az egész délután...

Érdemes elgondolkodni: mi is hát a ballagás? Búcsú a tanároktól, az „Alma Mater-től” — de nem több! Semmiképp sem lehet tehát „nemzeti ünnep”, hiszen az államvizsgák — még hátra vannak az érettségizőknek is több tantárgyból kell még vizsgáznok.

Igen helyes kezdeményezés indult meg pár éve a József Attila Tudományegyetemen, ahol bensőséges kis házi ünnepély után elhangzik — és az épületből való kivonulással véget is ér — a „Ballag már a vén diák...” dala — a régi, kedves és egyszerű diákszokás szerint.

Mi, idősebbek is ballagunk annak idején, s ma is jólesik erre gondolni. Hozzá tartozik ez az esemény a mindig kedves, emlékeztető diákévekhez. De — ne feledjük — úgy is szép lehet ez a nap, ha nem szörjök a pénzt a vidékről behívott fiakerekre, s ha nem utaztatjuk ide az ország másik végéből idős rokonainkat...

Endreffy Lóránt

# Németh László hetvenéves

Annak a nemzedéknek, amely a harmincas évek második és a negyvenes évek első felében eszmélkedett, ő a legnagyobb élménye. Hiszen aki nem értett egyet a nemzeti lét ellentmondásain, tépelődő nézeteivel, az is — mint a szárszói konferencia megmutatta — az ő tanításán tépelődve, vele megküzdve foglalt állást a „második oldalon”, a baloldalon. De nem tagadhata, s az azóta történtek ismeretében még kevésbé tagadhatja Németh László történelmi jelentőségének alapvető igazát.

Hogy tévedett is? Az vesse rá az első követ, aki kisebbet tévedett. Aki 1934-ben A leninizmus kérdéseit olvasván, zseniálisabban jellemezte volna Sztálint, és ismerte volna föl Lenin nagyságának történelmi és nemzeti gyökereit.

Orvosnak indult, s bár „az acélhegyű ördög” elcsábította, az egész magyarság diagnosztájává lett. A Nyugat novellapályázatán tűnt föl, majd regényei alapozták meg hírnevét, mégis elsősorban az esszéistát, a tanulmányíróit ismerte meg az ifjúság, amely a folszabadulás után az irányítóposztokra került. Az enciklopédista Németh László a madáchi szavak szerint a tudványt nem kötötte szakhoz: szelleme bekalandozta a világ tudományának és művészetének legfrissebb műhelyeit, s mint a méh hordta egy kaptárba, a Tanú füzetébe, mindazt, amiből hite szerint a korszerű tájékozódás, a magyar hagyományt és európai vívmányokat egybeötöző műveltség táplálkozhat.

A szocializmus igényét a minőség kívánalmával kapcsolta össze. Sokáig ezt is félremagyarázták, holmi arisztokratizmust olvastak ki belőle, holott csak a gondolkodó eszményeit, magasra állított mércejét fogalmazta ebben meg. Igaz, drámaírnak alapmotívuma a kiváló és jobbát, szebbet, újat akaró elme és a tespedt, tunya, maradi környezet visszahúzó ereje, korlátozó hatalma közötti ellentmondás, de ez a lélekölő közeg sohasem a nép, hanem a megújuló alkotókedvet kívánunk neki.

Péter László

## Szegedi eszperantisták Vásárhelyen

A szegedi eszperantisták mai Üttörőházban. Ugyanitt nyílt kiállítás „Az eszperantó kirándulást rendeznek április 18-án, vasárnap Hódmezővásárhelyre. Ez alkalommal a vásárhelyi eszperantisták eszperantó napot rendeznek az Ady Endre ut-

nál, ne hagyják magára rokkant társukat. Persze mindez már az utolsó stádium. Ennél is fontosabb a megelőzés, a gondoskodás.

Aki beteg, nem csak testileg érzi a fájdalmat, hanem a lelke is gyógyításra, ápolásra áhítozik. Elég nagy baj szakad arra, aki megsérül, bántatot okozván családjának. A beteg ember mind a két otthonától várja a megértést, s ha többet nem is, legalább egy-egy biztató, jó szót. Akit nagyon magára hagynak, a testi gyógyulás után is beteg marad. Tudom, hogy az egészséges ember nehezen érti meg azt, aki vágyódik a segítségére, a megértésre. Gondoljunk azonban néha arra is, hogy minket is érhet baleset, betegség és egyszerűen megöregszik. Akkor mit várunk majd? Egy régi szólás-mondás azt tartja, hogy „amilyen az adon isten, olyan a fogadj isten”. Nagyon igaz ez a mondás.

Azt mondjuk, hogy a munkahely a második otthon. Ne csak mondjuk ezt, hanem valóban alakítsuk is úgy mindenütt a munkahelyi körülményeket, hogy az otthonává váljék a dolgozó embernek. Egy sereg jó és ugyanannyi rossz példát említhetünk a munkahelyi környezetről. A Szegedi Ruhagyár küllemre is a szépek közé

## Adatok a továbbtanulóknak

Iskola  
életközben

Megnőtt az érdeklődés a felsőfokú intézmények iránt. Az érettségizett tanulók ezrei ostromolják minden évben az egyetemeket és a főiskolákat. Sokszor jogosan, másszor — gyenge képzettségük, bizonyítványuk miatt — jogtalanul. A felvételt azonban nem a vágyak, hanem a realitások, az eredmények döntenek el. Ezzel számolni kell. Sok olyan tényező van, melyet figyelembe kell venni. Többek között azt is, hogy a tanévneként felvehető hallgatók számát a népgazdaság felmért szükségletei szabják meg. Ha az érdeklődéshez igazítanak a felvételi keretszámokat, úgy a végzett szakemberek nem tudnának a képzettségnek megfelelő munkakörben elhelyezkedni. Ezért nem kerülhet be mindenki felsőoktatási intézménybe. (Még azok közül sem, akik viszonylag eredményesen szerepelnek a felvételi vizsgán.)

A kialakult helyzetről — a jelentkezők és az elutasítottak stb. számáról — érdemes néhány tényanyagot közzé tenni. Az Egyetemi Számítóközpont adatai szerint meggyőzően az 1969–70. iskolai évben érettségiző vizsgát tett 2230 tanuló. Közülük felsőoktatási intézménybe jelentkezett 1112, ebből felvételt nyert 534. A felvettek közül 208 került be a szegedi felsőoktatási intézményekbe. Országosan vizsgálva az arányokat, a következő a kép: a nappali tagozatokról továbbtanulásra jelentkezett 28 389 tanuló. Ebből felvételt nyert 11 102, azaz a jelentkezőknek 39,1 százaléka. A nappali tagozaton vizsgázók 71,6 százaléka gimnáziumban, 13,47 százaléka technikumban, 12,90 százaléka pedig szakközépiskolában érettségizett.

A felvételi pontszámok alapján történik, de ebben is nagy szerep jut a tanuló tudásintéjének. Tehát nemcsak az iskolából vitt pontszámoknak (mint ahogy azt nagyon sok szülő tévesen hiszi), hanem a felvételi vizsgán mutatott teljesítménynek is. Hiába

visz valaki az iskolából például maximális pontszámot (10 pontot), ha két elégtelen dolgozatot ír, már nem is engedhetik szóbelire. A 10 pont is csak akkor 10 pont, ha a felvételi vizsgán is megállja az illető a helyét. Hogy hány ponttal lehet még felvételt nyerni? Ez nehéz kérdés. A felvételt jelentő pontok száma szinte iskolatípusonként más. Ismerünk olyan intézeteket, ahol 11–12 ponttal — sőt kevesebbel is — felvételt nyertek a pályázók, másutt a 17 is kevés volt. Ezt a pályaválasztóknak azért is érdemes mérlegelni, mert a közepes rendű és képességű tanulóknak kevés reménye van például az orvosegyetem felvételre, de bejuthat mondjuk valamelyik felsőfokú technikumba. Az Egyetemi Számítóközpont adatai szerint a nappali tagozaton leg többben 14 és 15 ponttal vizsgáztak. A felvettek között is a legnagyobb gyakorisággal a 15 és 17 ponttal vizsgázók szerepelnek. (Néhány adat: a vizsgázók közül 20 pontot elért 211, 19,5 pontot 794, 16 pontot 1011, 15 pontot pedig 1265 tanuló.) Ezek a számok is elég sokat mondanak a pályázóknak. Többek között azt is, hogy gyenge bizonyítvánnyal döngetni az egyetem kapuját felesleges fáradozás. Annál is inkább, mert a statisztikai adatok azt is bizonyítják, hogy a felvételi vizsgák ellenére is igen sok a tanulmányi okok miatti lemorzsolódás. (Itt említeném meg, hogy a felsőfokú intézménybe pályázó szegedi diákok 48,87 százalékat vetették fel 1970 nyarán. Ez pedig országosan is jó átlag.)

Fel kell hívni a pályázók figyelmét arra is: az intellektuális képességek helyes megítélése önmagában még nem elég. Az életpályán való helytállásnak nagyon fontos feltétele a személyiség alkalmassága. Hogy valakiből jó pedagógus vagy orvos legyen, az nemcsak az elért pontszámok kérdése. Minden pálya meghatározott követelményeket tá-

maszt az egyénnel szemben. Helyesen jegyzi meg a Pályaválasztási Útmutató című füzet bevezetője: a különböző foglalkozások különböző tulajdonságokat követelnek. Szükséges, hogy az egyén adottságai, személyi tulajdonságai választott foglalkozása, életpályája fő követelményeinek megfeleljen. Pályaválasztás előtt mindig, minden szakmában kíváncsi a leglényegesebb pályakövetelmények és személyi adottságok összevetése. Természetesen egyes személyes tulajdonságok a munka gyakorlatában erősödnek és oktatással és tapasztalatokkal elsajátíthatók. De olyan személy, akiben a választott pályához alapvetően szükséges személyiségvonások egyáltalán nem fedezhetők fel, vagy teljesen ellentétesek —, jobb ha álmódózkodás helyett realisan gondolkodik, és megkeresi az adottságainak megfelelő életpályát.

Bánfalvi József

## Egy járda ürügyén

A járdát későbbre hagyom, előbb szeretném kezdeni mondanivalómat egy szónokiasnak tűnő kérdéssel: Meddig értékes az ember? Elhiszem, hogy első pillanatra furcsának tűnik ez a kérdés. Különösen az is, ha tekintetbe vesszük, hogy szocialista társadalmunkban, a mi viszonyaink között előforduló anomáliák kényszerítettek arra, hogy így kérdezzünk. Az építőmunkások szakszervezetének megyei tanácskozásán beszélgettek erről. A titkár a balesetekről szólva elmondta, hogy azok nagyrésze elkerülhető lett volna, ha a vállalatoknál többlet törődnek a dolgozó emberek körülményeivel. De ennél is erősebb kritikát kaptak azok a gazdasági vezetők, akik egyáltalán nem gondolnak a megrokkant, balesetet szenvedett emberekre, vagy azok hozzátartozóira. Egy példát is megjegyeztem: a téglapárban tavaly kilencvenegy baleset történt, a vállalat azonban egyetlen sérültnek sem fizetett valamilyen kártérítést. Illetve egynek igen, de csak a járásbírósg

ftéletére. Más vállalatokat is meg lehetne nevezni, hiszen majdnem mindenütt „a dolgozó a hibás”. Ekkor hangzott el a szónokiasnak tűnő kérdés: meddig értékes az ember, csak addig, amíg munkahelyén 100 százalékos felet teljesít? Aztán a tanácskozás résztvevői másról beszélgettek, a termelésről, a munkaverenyről és egyebekről. A balesetekről több szó nem esett, a résztvevők sem firtatták a dolgot, az igaz, hogy mindenki egészségesnek érezte magát.

Nagyon kétfoldalú dolog ez. A munkát végző óvja önmagát, vigyázzon testi egészségére, tanulja meg és tartsa be a szabályokat. A másik oldal pedig az, hogy a munkát adó szervezet vezetősége teremtsen elfogadható körülményeket, vigyázzon munkatársaira, óvja egészségüket, testi segítségket. S ha ennek ellenére is megsérül valaki, akkor ne arra fordítsák minden energiájukat, hogy mi módon lehetne minden felelősséget a károsultira áthárítani, hanem maradjanak meg az emberiségnél, a humanitás-